

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 14 § lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff och 8 kap. 11 § lagen om rättegång i brottmål

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att giltighetstiden för lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff skall förlängas till utgången av 2004. Försöksverksamheten inleddes i februari 1997 och enligt den ursprungliga lagen skulle den upphöra att gälla vid utgången av 1999. Giltighetstiden förlängdes så att försökslagen enligt de nugällande bestämmelserna skall upphöra att gälla vid utgången av 2001.

I propositionen föreslås också en ändring av lagen om rättegång i brottmål så att maximibeloppet för en förverkandepåföljd som tilldömts svaranden trots utevaro ändras från mark till euro. Gällande maximibelopp 50 000 mark föreslås bli avrundat till 10 000 euro, vilket ansetts vara ett ändamålsenligt belopp.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2002.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff

Lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff (1058/1996) trädde i kraft den 1 februari 1997. Enligt lagen skulle försöket pågå i tre år, dvs. så att det skulle upphöra att gälla vid utgången av 1999, men giltighetstiden förlängdes genom lagen om ändring av 14 § lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff (1092/1999) så att den upphör att gälla vid utgången av 2001. Försöksverksamheten omfattar Esbo, Helsingfors, Joensuu, Tammerfors, Vanda, Vasa och Åbo tingsrätter.

I oktober 2001 tillsattes en kommission med uppgift att bereda en reform av påföljdssystemet för unga gärningsmän. I kommissionens uppdrag ingår bl.a. att utgående från erfarenheterna av försöksverksamheten med ungdomsstraff utreda om det är motiverat att låta ungdomsstraffet ingå som en del av påföljdssystemet och om det då är påkallat att

revidera bestämmelserna om ungdomsstraff. Kommissionens mandattid pågår till utgången av 2002.

I propositionen föreslås att giltighetstiden för lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff skall förlängas med tre år, dvs. till utgången av 2004. Vid behandlingen av mål som gäller ungdomsstraff i besvärinstanserna kan lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff tillämpas också efter 2004. Försöket föreslås fortsätta med nuvarande innehåll och i nuvarande omfattning. En förutsättning för att försöket skall kunna fortsätta på föreslaget sätt är att kommissionen för reformering av påföljdssystemet för ungdommar kan göra en helhetsbedömning av försöket och att ungdomsstraffet skall kunna tillämpas utan avbrott, förutsatt att denna form av straff blir ordinarie.

1.2. Lagen om rättegång i brottmål

Enligt Rådets förordning (EG) nr 1103/97 om vissa bestämmelser som har samband med införandet av euron samt Rådets förordning (EG) nr 974/98 om införande av euron

tas euron allmänt i bruk som det enda giltiga betalningsmedlet i medlemsstaterna den 1 januari 2002. Förordningarna är direkt bindande i medlemsstaterna. I Rådets förordning (EG) nr 2866/98 om omräkningskurserna mellan euron och valutorna för de medlemsstater som inför euron fastställdes den slutliga omräkningskursen mellan euron och mark till 5,94573.

Lagen om ändring av lagen om rättegång i brottmål (894/2001) antogs 26.10.2001 och träder i kraft den 1 januari 2002. I lagens 8 kap. 11 § 1 mom. föreskrivs om utdömmande av en förverkandepåföljd på högst 50 000 mark i det fall att målet avgörs trots svarandens utevaro. Det föreslås att 1 mom. ändras så, att maximibeloppet för förverkandepåföljden anges i euro.

Enligt förslaget kan den svarande i stället för nuvarande 50 000 mark dömas till en förverkandepåföljd på högst 10 000 euro, dvs. 59 945,73 mark. Maximibeloppet har av tydlighets- och åskådlighets skull avrundats till hela 10 000 euro, vilket ansetts vara en ändamålsenlig summa.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Enligt förslaget skall försöksverksamheten med ungdomsstraff fortsätta med nuvarande innehåll och i nuvarande omfattning. Därför motsvarar också kostnaderna för verksamheten i stort sett de nuvarande kostnaderna, ca 2,5 milj. mk per år. Den fortsatta försöksverksamheten har inga nya verkningar i fråga om personal eller organisation.

Den föreslagna ändringen av lagen om rättegång i brottmål är av teknisk natur. Propositionen har därför inga kostnadsverkningar.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid justitieministeriet som tjänsteuppdrag.

4. Ikraftträdande

Den nuvarande lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff upphör att gälla vid utgången av 2001. För att försöksverksamheten skall kunna fortsätta utan avbrott, föreslås lagen träda i kraft den 1 januari 2002.

Den tre år långa övergångsperioden för införandet av euron avslutas den 1 januari 2002. Den föreslagna ändringen av lagen om rättegång i brottmål föreslås därför träda i kraft nämnda dag.

5. Lagstiftningsordning

Lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff stiftades i grundlagsordning på grund av jämlikhetssynpunkter som hänförde sig till försöksverksamhetens regionala karaktär. Det att försöksverksamheten fortsätter i regionalt begränsad omfattning innebär också ett fortsatt undantag från likställighetsprincipen i 6 § grundlagen. Därför bör om fortsättandet av försöksverksamheten föreskrivas i den ordning som 73 § grundlagen anger.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslagen***1.****Lag****om ändring av 14 § lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 73 § grundlagen föreskriver, *ändras* i lagen den 12 december 1996 om försöksverksamhet med ungdomsstraff (1058/1996), 14 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1092/1999, som följer:

14 §
Ikraftträdande

straffet tillämpas. Likaså tillämpas lagen efter 2004 när mål som enligt 1 § hör till lagens tillämpningsområde behandlas i en hovrätt eller högsta domstolen.

Lagen gäller till utgången av 2004, och även därefter skall 12 § 1 mom. och de bestämmelser som gäller verkställigheten av

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

2.

Lag**om ändring av 8 kap. 11 § lagen om rättegång i brottmål**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 11 juli 1997 om rättegång i brottmål (689/1997) 8 kap. 11 § 1 mom., sådant det lyder i lag 894/2001, som följer:

8 kap.

Om parterna

11 §

Målet kan prövas och avgöras trots svarandens utevaro, om hans närvaro inte är nödvändig för utredningen av målet och han har

kallats till domstolen vid äventyr av sådan påföljd. Svaranden kan i så fall dömas till böter eller fängelse i högst tre månader och till en förverkandepåföljd på högst 10 000 euro.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

Helsingfors den 23 november 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister Olli-Pekka Heinonen

1.**Lag****om ändring av 14 § lagen om försöksverksamhet med ungdomsstraff**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 73 § grundlagen föreskriver, *ändras* i lagen den 12 december 1996 om försöksverksamhet med ungdomsstraff (1058/1996), 14 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1092/1999, som följer:

Gällande lydelse

14 §

Ikraftträdande

Lagen gäller till utgången av 2001, och även därefter skall 12 § 1 mom. och de bestämmelser som gäller verkställigheten av straffet tillämpas. Likaså tillämpas lagen efter 2001 när mål som enligt 1 § hör till lagens tillämpningsområde behandlas i en hovrätt eller högsta domstolen.

Föreslagen lydelse

14 §

Ikraftträdande

Lagen gäller till utgången av 2004, och även därefter skall 12 § 1 mom. och de bestämmelser som gäller verkställigheten av straffet tillämpas. Likaså tillämpas lagen efter 2004 när mål som enligt 1 § hör till lagens tillämpningsområde behandlas i en hovrätt eller högsta domstolen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

2.

Lag**om ändring av 8 kap. 11 § lagen om rättegång i brottmål**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 11 juli 1997 om rättegång i brottmål (689/1997) 8 kap. 11 § 1 mom., sådant det lyder i lag 894/2001, som följer:

Gällande lydelse

8 kap.

Om parterna

11 §

Målet kan prövas och avgöras trots svarandens utevaro, om hans närvaro inte är nödvändig för utredningen av målet och han har kallats till domstolen vid äventyr av sådan påföljd. Svaranden kan i så fall dömas till böter eller fängelse i högst tre månader och till en förverkandepåföljd på högst 50 000 mark.

Föreslagen lydelse

8 kap.

Om parterna

11 §

Målet kan prövas och avgöras trots svarandens utevaro, om hans närvaro inte är nödvändig för utredningen av målet och han har kallats till domstolen vid äventyr av sådan påföljd. Svaranden kan i så fall dömas till böter eller fängelse i högst tre månader och till en förverkandepåföljd på högst 10 000 euro.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.
